

Comprensió oral

La comprensió oral implica, com sempre que es parla de llengua, el coneixement d'un lèxic, i al mateix temps el coneixement d'unes estructures. És com si les paraules fossin els maons que ens permeten construir el llenguatge unit pel ciment que és la morfosintaxi, generant, d'aquesta manera un significat que va més enllà del que es pot deduir de la suma de les paraules i expressions. Les diferents frases van unint-se i interrelacionant-se proporcionant un significat més complex.

El domini d'aquest lèxic significa no només una relació unívoca significat /significant, sinó també: els diferents matisos de significat que ens permeten les paraules i el seu valor semàntic segons el context lingüístic (diverses accepcions, sentits figurats, etc.).

Es poden distingir tres tipus de comprensió, tant pel que fa a l'oral com a l'escrita: la comprensió literal, la inferencial i la crítica. Les dues últimes van més enllà de la informació continguda en el text.

Nivells de comprensió

La comprensió, tant pel que fa a l'oral com a l'escrita, pot realitzar-se a diferents nivells. Aquests nivells venen donats segons l'actuació que fa l'oient: pot extreure la informació directament del text, o bé pot deduir-la o finalment, pot prendre un punt de vista més personal i crític.

Comprensió literal: és aquella referida a la informació que el lector extreu directament del text oral. Consisteix únicament en seleccionar la informació pertinent segons la pregunta que se li faci o segons la informació que està buscant. No garanteix que la persona sigui capaç de traslladar aquell coneixement a altres situacions, pot fins i tot no entendre allò que se li pregunta i limitar-se a repetir allò que ha sentit.

Inferencial o interpretativa: és aquella en la qual l'oient ha de deduir la informació que busca a partir de la informació que extreu del missatge rebut. També és considerada interpretativa la reformulació de la informació rebuda del text oral, és a dir, el fet de tornar a explicar allò que s'ha sentit amb unes altres paraules o bé fer-ne un resum o assenyalar-ne les idees més importants.

Per arribar a aquest nivell de comprensió la persona ha de posar en joc els seus coneixements previs i, és a partir d'aquests i del missatge rebut que podrà arribar a fer les deduccions necessàries.

Profunda o crítica: és aquella en la qual l'oient no només posa en funcionament els seus coneixements previs sinó també els seus criteris i opinions. Pot emetre judicis, avaluar la utilitat o la veracitat de la informació rebuda, posar-se en el lloc del protagonista,...

En el cas de l'avaluació de competències bàsiques de llengua catalana i castellana, només s'avaluen les dues primeres. En el cas de llengua anglesa, s'avalua tan sols la comprensió literal.

L9 - Comprendre la informació explicitada en un text oral per poder extreure'n allò que interessa en funció dels objectius de la situació comunicativa (*comprensió oral literal*).

L10 - Comprendre un text oral interpretant el missatge a partir de la informació que conté i els coneixements propis (*comprensió oral inferencial /interpretativa*).

Què implica la comprensió oral

L'habilitat de la comprensió oral implica posar en funcionament diferents microhabilitats. S'entén per microhabilitats de la comprensió oral aquells processos cognitius que es posen en joc en el moment d'escoltar:

Reconèixer i identificar els sons i les paraules com a propis i coneguts. Això permetrà donar-los un significat parcial que permetrà tenir accés al significat global del text oral.

Seleccionar allò que és rellevant en la situació comunicativa concreta i segons el propòsit de l'escolta.

Interpretar el missatge, és a dir, atribuir-li un significat.

Anticipar ja sigui per l'entonació, pel que ja s'ha dit o pel context allò que vindrà a continuació. Aquesta habilitat implícitament porta a corroborar o rebutjar les successives hipòtesis que es van realitzant.

Inferir allò que no es diu però que hi és implícit. Per tal que això sigui possible cal que entrin en joc els coneixements previs de l'oient ja sigui sobre el tema del missatge o bé sobre el tipus de text i les característiques del mitjà en les que es desenvolupa.

Retenir el text oral per poder posar en joc els processos esmentats. Aquesta darrera microhabilitat és especialment evident en la llengua oral on els textos són efímers i l'oient no hi pot tornar (a no ser que es tracti d'un enregistrament)

Cap microhabilitat no és dona aïllada de les altres i és necessari que es produeixin simultàniament per tal que hi hagi comprensió.

Estratègies de comprensió

La comprensió oral s'inicia fins i tot abans de sentir el text. La mateixa situació comunicativa, el coneixement o no de l'interlocutor i el context general en el que es desenvolupa la comunicació ja aporten informació. Aquesta informació s'adquireix en experiències prèvies. És important que es proposin als alumnes

textos reals amb uns objectius concrets d'escolta que els ajudin a fixar l'atenció i els permetin extreure informació.

Mentre l'oient sent el text el va interpretant, amb l'ajuda dels coneixements que té del tema, en va avaluant la seva comprensió i comprova si respon als objectius que s'ha proposat. També és capaç d'anticipar allò que vindrà a continuació, de confirmar o rebutjar les hipòtesis que va fent i de formular-ne de noves.

Un cop finalitzada l'escolta, els procediments d'anàlisi i síntesi del contingut permeten extreure una informació concreta, reexplicar allò que s'ha sentit, fer-ne un resum, un comentari i fins i tot una crítica.

De tot el que s'ha dit fins ara es desprèn que la comprensió oral implica un procés en el que es donen diferents actuacions per part de l'oient abans, durant i després de l'escolta. En el moment de l'aprenentatge cal que les diferents accions es facin de manera conscient per tal de poder reflexionar-hi i aprendre-les. De manera que l'alumnat les pugui dur a terme, més endavant, de manera autònoma.

Aquests tipus d'estratègies és fan més evidents en l'audició de textos més formals i complexes.

Tipus de text

El text oral pot ser produït per una sola persona o bé pot ser plurigestionat en aquest cas intervenen diferents persones que intercanvien contínuament els papers d'emissor i receptor del missatge.

Des del punt de vista del contingut i de l'estructura es poden destacar diferents tipus de text:

Conversacional: es caracteritza per una alternança de torns, per la presència de codis no verbals i l'ús de formules socials. Són freqüents les frases incompletes, els díctics (això, allà, aquests,...) i els sobreentesos. És el més propi de la llengua oral. Pot contenir altres tipus de text.

Descriptiu: el seu contingut fa referència a les característiques d'una persona, paisatges, etc. Utilitza oracions amb abundància d'adjectius, complementació, adverbis de lloc i comparacions.

Narratiu: es caracteritza per l'explicació de fets ja siguin reals o inventats. Predomina un ordre cronològic. Hi ha abundància de connectors temporals (conjuncions temporals, adverbis,...)

Instructiu: es caracteritza per donar ordres, suggeriments o consells. Dóna informació objectiva i precisa. Utilitza el mode imperatiu o bé verbs i expressions que indiquen obligació.

Predictiu: es caracteritza per fer previsions de futur. Predomina el verb en futur i els adverbis de temps.

Explicatiu: es caracteritza per l'exposició ordenada d'idees al voltant d'un tema. És un text molt estructurat en el que predominen l'organització lògica i jeràrquica de les idees. Sovint va acompanyat de gràfics, esquemes i imatges.

Argumentatiu: el seu contingut gira al voltant de les opinions i la seva defensa o justificació.

Retòric: es caracteritza per la importància de l'estètica i el joc amb el llenguatge (metàfores, jocs de paraules,...)

Enumeratiu: és un llistat de paraules d'una mateixa categoria que pot ser o no ordenat.

Registres

Un mateix tipus de text admet diferents registres segons el context i els destinataris. Els registres posen de manifest el nivell de formalitat. Aquest ve donat per la relació entre l'emissor i el receptor. No es parla igual a una persona coneguda que a un desconegut, amb els companys que amb el cap.

Però el registre no només depèn de la formalitat sinó que també està influït pel tema, pel propòsit (informar, convèncer, divertir). Depèn, igualment, del canal utilitzat per a la comunicació. Com més informació es rep del context més informal pot ser un text. En canvi, com més informació depèn del text estricte, per exemple en el cas d'un text enregistrat, més difícil és la seva comprensió, ja que no es poden interpretar les mirades i expressions facials, no hi ha pot haver d'íctics o altres tipus de sobreentesos que depenen de la informació proporcionada pel lloc on es realitza la comunicació.

Orientacions per a establir la seqüència didàctica

Els diferents nivells de dificultat de les activitats de comprensió oral estan condicionats per:

- El tipus de comprensió que requereixen.
- El tipus de text i la seva complexitat.
- El coneixement que l'oient té sobre el tema.
- El suport que acompanya les activitats. És a dir, si el text està acompanyat d'imatges o altres suports visuals i si està més o menys contextualitzat.
- La presència de l'orador i els suports que proporciona ja siguin el gest, l'entonació o la mirada.

Essencialment la gradació de la dificultat dels textos ve donada pels diferents elements facilitadors de la comprensió (suports visuals i gestuals, pistes,...) que s'han donat als alumnes i per la complexitat dels textos presentats. En el

moment de plantejar situacions d'ensenyament-aprenentatge cal tenir molt present els suports que es proporcionen i la seva progressiva retirada que permetrà que l'alumne avanci en el seu aprenentatge.

Una qüestió a tenir en compte és que si bé en situació d'ensenyament els alumnes han de rebre suport per part de l'ensenyant, en situació d'avaluació aquest suport ha de ser molt mesurat o pràcticament inexistent ja que el que es pretén es valorar quines coses pot fer l'alumne per si sol.

La dificultat també ve donada per l'objectiu d'escolta. En aquest sentit és interessant observar com una mateixa activitat pot variar el nivell de dificultat segons el tipus d'activitat que hi ha de fer l'oient: sí ha d'extreure'n una informació més global, si ha de ser més detallada, si ha de fixar-se en aspectes formals, etc.

L'objectiu d'escolta pot implicar diferents nivells de comprensió. De les comprensions avaluades cal dir que la comprensió literal és més senzilla que la comprensió interpretativa. En el cas de la primera, l'oient ha de tenir molt clar quin és el seu objectiu d'escolta i ha de seleccionar la informació pertinent. En la comprensió interpretativa (també anomenada inferencial), a més del procés anterior, l'oient ha de donar nous significats al contingut estricte del text.

Un element que és decisiu en la facilitació de la comprensió d'un tema és la informació prèvia que en té el receptor. Les experiències prèvies dels alumnes poden ser molt diverses depenent de diferents circumstàncies: l'entorn familiar, cultural, social, etc. Per tant cal recordar que en el plantejament de les activitats d'ensenyament-aprenentatge és fonamental fer l'activació de coneixements previs.

Un altre factor fonamental en el plantejament de la realització cada cop més autònoma de la comprensió oral, és l'aprenentatge de les diferents estratègies que aquesta implica. En un primer moment el model de la persona experta, que pot explicar oralment les diferents estratègies que utilitza durant la comprensió del text, és una font d'aprenentatge fonamental, posteriorment cal demanar que els alumnes realitzin aquestes estratègies d'una manera conscient. Una bona manera de fer-ho és mitjançant el comentari en el grup d'iguals orientat a la resolució d'una tasca, per passar més endavant a fer-les de manera més autònoma i "automàtica".

Com es pot veure, a les proves s'han utilitzat diferents mitjans per transmetre missatges orals. Aquest fet no es gratuït. En l'actualitat la informació oral ens arriba per vies diferents: webs camp, ràdio, TV, persones que conversen, informacions donades per altaveus, etc. I cada una d'elles té les seves peculiaritats.

També cal tenir en compte la diversitat de textos que hi ha al nostre entorn. Cada una d'aquestes tipologies implica una estructura interna diferent. Sinó es proposen als alumnes situacions comunicatives que impliquin mitjans diferents, diverses tipologies textuais i diferents registres (formals i informals) aquests quedaran analfabets per interpretar-los.

Tenint en compte aquests factors el professorat haurà d'elaborar activitats de comprensió oral que permetin al seu alumnat millorar aquesta habilitat.

Per tal que serveixi d'exemple, es comparen les activitats d'avaluació de la comprensió oral que posteriorment seran analitzades de manera individual.

El grau de dificultat augmenta en cada un dels cicles. Així en el cicle inicial hi ha activitats amb el suport d'imatges, i on l'orador és present.

Les dues activitats de cicle inicial en castellà avaluen un tipus de comprensió diferent. En el primer cas es tracta d'una comprensió literal mentre que en el segon és necessari que els alumnes infereixin la informació que necessiten per tal de poder resoldre l'activitat.

La complexitat del text també contribueix a augmentar-ne la dificultat ja que en el primer cas es tracta d'un llistat de frases instructives i en el segon es tracta d'un text descriptiu més complex.

En el cas de la llengua anglesa, les quatre activitats avaluen la comprensió literal. Aquí la dificultat rau en que el text que s'utilitza té un nivell de vocabulari i estructures superior al que es treballa en aquest cicle, però les activitats es basen en un vocabulari conegut pels alumnes.

Al cicle mitjà el text va acompanyat del suport d'una filmació, on tot i que es pot veure el context de l'escena l'orador no hi és present. El text és explicatiu i detalla un procés. És tracta, per tant, d'un text complex.

Per últim al cicle superior els alumnes escolten una notícia de la ràdio. Per tant, desapareix el context imatge, l'orador presencial i només queda el text oral.

Comentari a les respostes

En el cas de la comprensió oral es comenten totes les activitats de llengua catalana i llengua castellana, ja que hi ha poques activitats i les que hi ha són prou representatives i aporten elements per a la reflexió sobre les diferents respostes donades pels alumnes, els processos implicats en aquestes solucions, conseqüentment, poden facilitar la reflexió sobre els recursos i les estratègies més adients per a millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge de la comprensió oral.

Prova CI 2

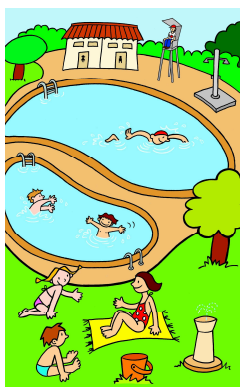
En aquesta activitat es valora la capacitat de seguir consignes i el coneixement d'un lèxic concret: substantius, adjectius i adverbis situacionals i quantitatius (competència **L9**).

Activitat 1

Text oral

1. Una pelota grande entre los niños de la piscina pequeña
2. Un árbol al lado de la fuente
3. Un globo encima del tejado de los vestuarios
4. Una toalla cerca de las duchas
5. Una pelota pequeña en el centro de la piscina grande
6. Una pala dentro del cubo
7. Un cubo debajo de un árbol
8. Un helado a cada niña

Escucha atentamente y dibuja en la lámina lo que te piden. El dibujo debe ser sencillo, sin demasiados detalles.

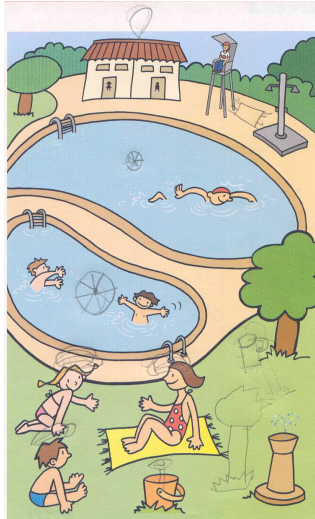

Resposta 1

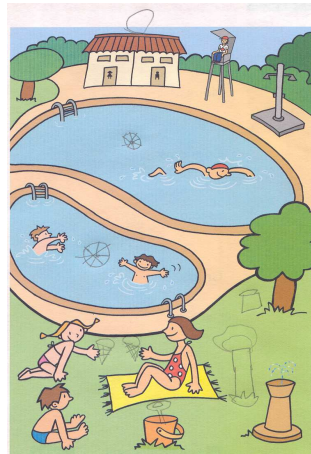
En aquest exemple l'alumne es capaç de dibuixar cadascun dels objectes demanats i al lloc corresponent. L'alumne ha recollit tota la informació que li donaven i l'ha plasmat en el paper. Aquesta activitat permet poques variacions en la resposta, tot i que la galleda pot estar dibuixada sota de qualsevol arbre i la tovallola pot estar a un costat o altre de les dutxes.

Resposta 2

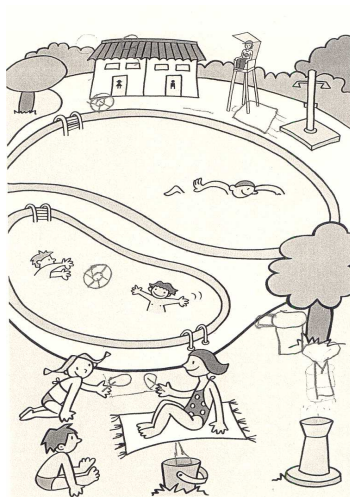
L'alumne dibuixa un altre objecte, en lloc del gelat dibuixa una gorra a cada nena. Desconeix la paraula "helado" tot i que entén l'estructura de la frase i l'adverbi quantitatiu. Aquest error és causat per un desconeixement del lèxic.

Resposta 3

L'alumne omet un dibuix, en aquest cas la tovallola. Aquest cas pot ser degut a un desconeixement del lèxic "toalla" o bé al desconeixement de l'adverbi "cerca".

Resposta 4

L'alumne dibuixa la pilota en un altre lloc.

Aquest error es deu al desconeixement del concepte espacial. No es tracta d'un problema de llengua sinó de concepte. També pot donar-se el cas que la frase és excessivament llarga pel seu grau de comprensió i que no l'entén en la seva globalitat sinó com a parts independents.

Resposta 5

Com en el cas anterior, aquest error pot ser causat pel desconeixement del concepte quantitatiu.

No es tracta d'un problema de llengua sinó de concepte, ja que és un terme que requereix un cert grau d'abstracció. Quan els alumnes han fet aquest error "a cada" no han comprès aquesta partícula quantiativa. Aquest és un concepte que sorgeix sovint tant a l'escola com a la vida quotidiana.

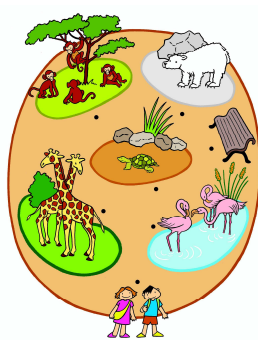
En aquesta activitat s'avalua la interpretació d'un text oral (competència **L10**). Cal que l'ordre del recorregut sigui el correcte.

Activitat 2

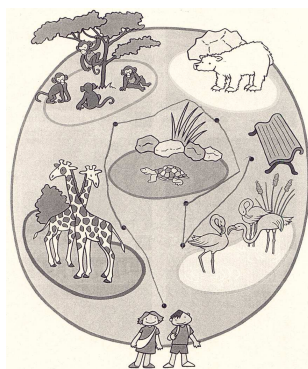
Text oral

Hoy Pedro y María han ido a visitar los animales del zoológico. Primero se han fijado en un animal de cuello largo y con el cuerpo lleno de manchas. Después se han acercado a unos graciosos y divertidos animales de cuerpo peludo, que andan a cuatro patas y les encanta subirse a los árboles. Luego van a ver un gran animal, con el cuerpo recubierto de pelo blanco y que habita en las zonas más frías del planeta. Cerca han encontrado un animal que se desplaza con gran lentitud, que tiene un gran caparazón, cuatro patas y una pequeña cabeza. Por último, Pedro y María se han acercado a mirar unos animales de dos patas, largas y finas, con un cuerpo lleno de plumas de color rosado. Cansados, han decidido sentarse en un banco.

Traza con una línea el camino que han hecho Pedro y María.

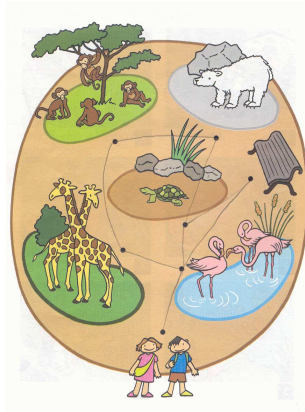

Resposta 1

Aquest seria un model de exercici ben acabat. Ha seguit totes les consignes donades.

Resposta 2

L'alumne ha confós els flamencs amb les girafes, només ha estat atent a una part de la informació que se li donava. Alguns alumnes es precipiten en les seves deduccions i després són incapaçs de revisar-les.

L'hàbit de revisar la tasca realitzada i de reflexionar sobre el propi aprenentatge s'ha d'iniciar des del principi de l'escolaritat. A més cal tenir en compte que en aquesta activitat d'avaluació es dona l'oportunitat de reflexionar sobre la tasca i de revisar-la ja que es passa dues vegades.

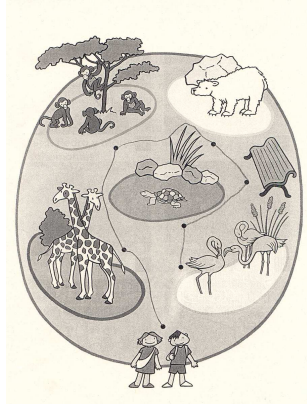
Resposta 3

L'alumne s'ha saltat un animal, l'ós. Possiblement la causa és que no ha estat capaç de comprendre la frase.

Alguns alumnes queden col·lapsats davant una dificultat i no són capaçs de completar la resta de l'activitat. Els qui malgrat no poder fer-ne una part són capaçs de fer la resta són alumnes que no s'aturen davant les dificultats i cal valorar-ho positivament.

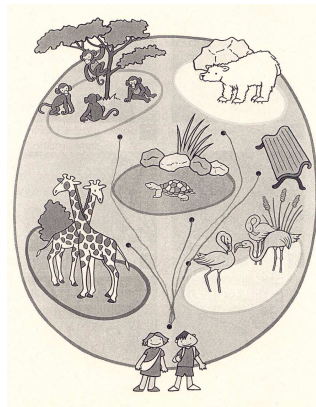
Resposta 4

L'alumne fa tot el recorregut però no segueix la descripció sinó que segueix els punts. Va dels óssos al banc, a la tortuga i els flamencs.

Hi ha una manca d'atenció es precipita i es deixa portar pels punts. Entén la demanda d'una forma parcial. No és tan una dificultat de comprensió del text oral com de la demanda en si.

Resposta 5

L'alumne no segueix cap recorregut fa sortir una línia per a cada element. No sembla que segueixi cap consigna oral.

La dificultat pot ser deguda a que no ha entès el que se li demanava. També pot haver-hi una dificultat per seguir tot el missatge oral i opta per una sortida pròpia d'altres activitats escolars.

Prova CM1

En l'activitat 1 s'avalua la capacitat per a obtenir informació d'un text oral acompanyat de suport visual. És un exemple de l'ús de la llengua oral com a font d'informació (competència L19).

Activitat 1

Completa l'esquema següent:

CARAMELS

Fa falta: aigua, sucre, glucosa, colorant, àcid cítric i xarop.

- ◆ Mesclen aigua i sucre.
- ◆ Escalfem.
- ◆ Remenem.
- ◆ Afegim xarop / xarop de maduixa.
- ◆ Posem-ho a la taula.
- ◆ Afegim colorant.
- ◆ Retallem.
- ◆ Donem forma.
- ◆ Per acabar, es tallen / es tallen a trossets / es tallen a trossets petits.

Resposta 1

CARAMELS

Fa falta: aigua, sucre, glucosa, colorant, àcid cítric i xarop.

- ◆ Mesclen aigua i sucre.
- ◆ Escalfem.
- ◆ Remenem.
- ◆ Afegim una mica de xarop.
- ◆ Posem-ho a la taula.
- ◆ Afegim els colorants.
- ◆ Retallem.
- ◆ Donem forma.
- ◆ Per acabar, es tallen en trossets petits.

L'alumne ha estat capaç de respondre correctament tots els buits.

Ha posat en joc les seves habilitats d'escolta per seleccionar la informació, memoritzar el contingut del text i fer una tria de tota la informació i respondre només allò que se li preguntava.

Resposta 2

CARAMELS

Fa falta: aigua, sucre....., glucosa,
colorant, àcid cítric i xarop.....

- ♦ Mesclm aigua i la glucosa
- ♦ Escalfem.
- ♦ Remenem.
- ♦ Afegim xarop.....
- ♦ Posem-ho a la taula.
- ♦ Afegim colorant
- ♦ Retallem.
- ♦ Donem forma.
- ♦ Per acabar, es tallen a trossets

L'alumne contesta correctament tots els buits menys un en que confon un ingredient (glucosa-sucre).

En el món quotidià aquest dos elements sovint s'associen i es confonen. L'error està en una mala interpretació del lèxic. El lèxic científic es poc usual per la qual cosa s'ha de treballar específicament en les àrees i fer-lo extensiu en totes les seves accepcions.

Resposta 3

CARAMELS

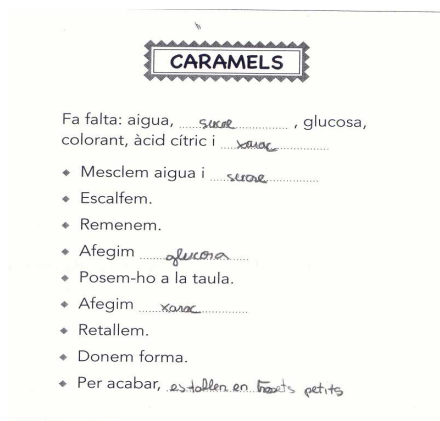
Fa falta: aigua, xarop....., glucosa,
colorant, àcid cítric i

- ♦ Mesclm aigua i
- ♦ Escalfem.
- ♦ Remenem.
- ♦ Afegim xarop.....
- ♦ Posem-ho a la taula.
- ♦ Afegim colorant
- ♦ Retallem.
- ♦ Donem forma.
- ♦ Per acabar, talln.....

L'alumne omet o confon la primera part del text, en canvi es capaç de respondre correctament les últimes preguntes.

Presenta doncs dificultats per rescatar la informació d'un inici i només recorda el final. Hi ha dificultats de memòria i segurament d'atenció que dificulten la retenció del missatge. Hi ha alumnes que a vegades els costa entendre el que han de fer i quan ho entenen ja han perdut la meitat de la informació. Caldrà treballar activitats que millorin aquestes aptituds cognitives i a més s'hauran de donar estratègies per poder fer front a les dificultats d' atenció.

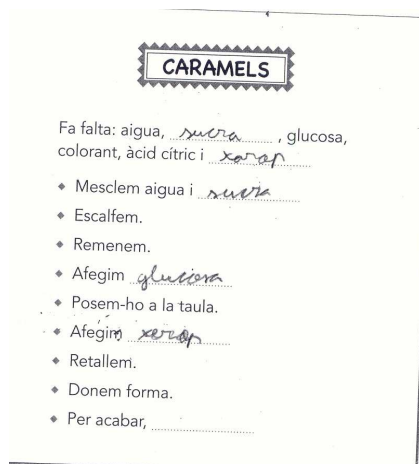
Resposta 4

Durant el procés oblida l'ordre de la seqüència de l'activitat (glucosa-xarop, xarop-colorant).

La seqüència temporal és molt important en una seqüència oral, cal treballar-la des de l'inici de l'escolaritat per tal que es vagi estructurant el propi discurs i es sigui capaç de recordar i comprendre el dels altres. A més, en aquest exemple l'alumne ha confós un ingredient (glucosa-colorant). L'error del lèxic es pot explicar com en la resposta 2 .

Resposta 5

L'alumne és capaç de respondre correctament la primera meitat del text però omet la part última del mateix.

En un inici l'alumne és manté atén i posa totes les habilitats de l'escolta en funcionament, però es produeix un cansament, baixa els nivells d'atenció i no pot retenir la informació que necessita per respondre aquesta última part. Aquest descens pot ser degut a un excés de dificultat en l'activitat d'escolta (diferent llengua, capacitats cognitives,...) o a problemes específics d'atenció. La intervenció serà diferent en funció del perquè d'aquest resultat.

Prova CS 1

En aquesta activitat s'avalua la capacitat de l'alumne per a obtenir informació d'un text oral. La situació plantejada es propera a la que viuen els alumnes a l'escola, on bona part de la informació la reben a partir de l'explicació dels docents. La interpretació i la selecció d'informació rebuda per via oral són competències (**L9** i **L10**) que els alumnes necessiten per a poder continuar els seus estudis.

Activitat 1

Notícia de la ràdio

Bon dia a tothom des d'Eduràdio!

Aquest matí, ens hem despertat amb una sorpresa: el descobriment per part del pesquer Mar Blava d'un manatí femella i de la seva cria surant a poques milles de la costa de Barcelona.

A la matinada han sentit els crits que feien la femella i la seva cria. Tenien un so tan agut i malenconiós que els pescadors han pensat que es tractava de veus humanes. Després del primer ensurt, han descobert que es tractava d'uns animals que no havien vist mai. Escoltem ara el comentari del capità dels Mar Blava:

"En veure'ls de lluny, ens hem pensat que eren uns dofins, tot i que el crit era molt estrany, però, quan els hem vist de més a la vora, ens hem adonat que les aletes eren més llargues i la cara era molt diferent, semblaven una mica un hipopòtam. Aleshores, hem decidit avisar els guardacostes i ells se n'han fet càrrec".

Resposta 1

Escolta amb atenció la notícia i després marca amb una X la resposta correcta.

a. Quina és la sorpresa?

Que els pescadors avisin els guardacostes.

Trobar manatís a prop de Barcelona.

Trobar mamífers marins.

b. Qui els ha trobat?

El personal del CRAM.

Un guardacostes.

Uns pescadors.

c. Quan els han trobat?

Aquest matí.

A la matinada.

A la nit.

d. Els pescadors primer pensaven que eren persones. Per què?

Pel so que feien.

Perquè suraven.

Perquè eren dues.

e. Quina temperatura de l'aigua prefereixen els manatís?

Freda.

Tèbia.

Càlida.

L'alumne respon correctament totes les preguntes, ha estat capaç de fer una bona selecció i interpretació de la informació oral.

Resposta 2

Escolta amb atenció la notícia i després marca amb una X la resposta correcta.

a. Quina és la sorpresa?

Que els pescadors avisin els guardacostes.

Trobar manatís a prop de Barcelona.

Trobar mamífers marins.

b. Qui els ha trobat?

El personal del CRAM.

Un guardacostes.

Uns pescadors.

c. Quan els han trobat?

Aquest matí.

A la matinada.

A la nit.

d. Els pescadors primer pensaven que eren persones. Per què?

Pel so que feien.

Perquè suraven.

Perquè eren dues.

e. Quina temperatura de l'aigua prefereixen els manatís?

Freda.

Tèbia.

Càlida.

L'alumne respon matí per matinada_fent una errada de lèxic temporal segurament per desconeixement del matis que diferència una paraula de l'altra.

Cal doncs treballar els diferents significats i posar-lo en diferents situacions per poder-los aplicar. Així mateix caldria fer extensiu aquest treball a altres elements temporals per assegurar la comprensió de tot el ventall possible.

Resposta 3

Escolta amb atenció la notícia i després marca amb una X la resposta correcta.

a. Quina és la sorpresa?

Que els pescadors avisin els guardacostes.

Trobar manatis a prop de Barcelona.

Trobar mamífers marins.

b. Qui els ha trobat?

El personal del CRAM.

Un guardacostes.

Uns pescadors.

c. Quan els han trobat?

Aquest matí.

A la matinada.

A la nit.

d. Els pescadors primer pensaven que eren persones. Per què?

Pel so que feien.

Perquè suraven.

Perquè eren clucs.

e. Quina temperatura de l'aigua prefereixen els manatis?

Freda.

Tèbia.

Càlida.

L'alumne fa una deducció possible entre les diferents possibilitats, però no respon a la informació que li ha donat el text oral (respon que les persones poden surar a l'aigua, enlloc de pel so que feien).

L'estratègia de deduir informació (interpretació) és bona i s'ha de treballar entre els alumnes, doncs és la base de tot aprenentatge. Ara bé també han d'aprendre de fer escoltes acurades i respondre segons la informació donada. Es posen en joc habilitats molt necessàries per l'aprenentatge i cal que en siguin conscients. A vegades s'oblida que l'alumne ha de saber gestionar el seu aprenentatge i per això necessita tenir clar l'objectiu de treball.

Algunes consideracions sobre el procés d'aprenentatge de la comprensió oral

A partir dels comentaris sobre les respostes dels alumnes es pot observar que hi ha alguns errors que venen determinats pel desconeixement del lèxic de la llengua. En aquest cas la solució passa per proporcionar a l'alumnat situacions en les que l'usi amb tota l'extensió del terme, és a dir: comprenent-lo i dient-lo, de manera contextualitzat en situacions comunicatives diverses. Això li proporcionarà tota l'extensió del significat del terme. Per exemple no es fa la mateixa acció per *obrir* una cartera, per *obrir* una caixa, per *obrir* una finestra o per *obrir* un document de l'ordinador i sempre es parla d'obrir. A més s'ha de tenir en compte que aquestes situacions han d'anar acompanyades d'un suport visual i gestual diferent segons la dificultat que representin per a cada alumne.

En general el lèxic cal treballar-lo des de cada llengua, tot i que hi ha algunes paraules que si són molt similars (en el cas del català i el castellà) es poden deduir pel context. Caldrà doncs ajudar a l'alumne a reflexionar-hi.

A vegades els alumnes que tenen un nivell de comprensió més baix poden entendre totes les paraules, o gran part d'elles, però no comprenen el significat global de la frase, ja sigui per les seves característiques o pel desconeixement de la llengua. La llargada o complexitat de les frases els resulta excessiva.

En alguns casos les confusions o els dubtes poden ser causats pel desconeixement del significat dels nexes (com poden ser les preposicions) o dels adverbis, és a dir, de les paraules que estableixen la relació entre les diferents parts de la frase o de les que impliquen matisos.

És necessari proporcionar als alumnes que tenen aquest tipus de mancances diferents suports, gest, imatge, etc., que els facilitin la comprensió del text oral. No obstant cal tenir en compte que aquests suports s'han d'anar retirant progressivament de manera que l'alumne sigui capaç d'entendre el text sense cap tipus de context.

Algunes de les dificultats de comprensió que sorgeixen són causades pel desconcert que plantegen determinades situacions que són noves ja sigui pel seu contingut o plantejament. Les activitats de comprensió oral han de ser variades i han de respondre a diferents situacions comunicatives que impliquin tipus de text i registres diversos.

Això últim també es fa palès en les diferents activitats que ha de realitzar l'alumne a partir de l'escolta. És òptim plantejar activitats diverses i variades per tal que l'alumnat demostrï la seva comprensió del text mitjançant diferents actuacions. En aquest sentit és òptim utilitzar qualsevol situació comunicativa de la vida quotidiana per incidir en l'aprenentatge de diferents recursos i estratègies que faciliten la comprensió oral.

L'emissor del text no ha de ser únicament l'ensenyant, tot i que aquest ha de ser un bon model de llengua i és qui millor pot ajustar-se a les característiques de cada alumne. Els missatges dels companys i els que procedeixen d'altres persones o també dels medis de comunicació són igualment vàlids per a incidir en la millora de la comprensió oral.

Sovint es proposen les activitats de comprensió oral com activitats d'escolta que no impliquen cap tipus de plantejament previ ni durant l'escolta i sovint tampoc es comenten les diferents vies de solució de les activitats després de l'escolta. D'aquesta manera moltes d'elles esdevenen més activitats d'avaluació que d'aprenentatge. Dirigeixen a l'alumnat únicament a donar solucions i a respondre preguntes.

El fet de posar en comú els raonaments que porten a una resposta o altra, entenent resposta en el sentit més ampli del terme, ajuden l'alumnat en el seu aprenentatge. Això és vàlid tant quan l'expert, ja sigui l'adult o un company, actua com a model com en el cas del grup d'iguals.

Per millorar la comprensió oral cal afavorir la reflexió fent activitats abans, durant i després de l'escolta i plantejant situacions en les que les diferents estratègies de comprensió que s'hi realitzen es facin evidents.

Igualment, en la línia d'afavorir la reflexió, cal tenir en compte que s'han de plantejar situacions que requereixin diferents nivells de comprensió.

Del que s'ha dit fins ara es desprèn que tot procés d'ensenyament-aprenentatge ha de tenir sempre present l'adquisició d'una progressiva autonomia per part de l'alumne. En aquest sentit és fonamental que s'adquireixi l'hàbit de revisar les activitats que realitza. No es pot donar per acabada una activitat, ja sigui d'escolta o no, sense que l'alumne n'hagi fet una revisió: veure si respon als objectius plantejats, si les respostes donades són correctes, etc.

És important que es faciliti la reflexió sobre les activitats que s'estan realitzant i sobre els propis aprenentatges. D'aquesta manera l'alumnat estarà més motivat i augmentarà el seu nivell d'autonomia.

Qüestionari per la millora de la comprensió oral**Estratègies de comprensió oral**

A classe	Molt sovint	Sovint	Alguna vegada	Gairebé mai
1. Es posa de manifest l'objectiu de les diferents activitats previstes.				
2. Es requereix als alumnes que anticipin informació que corrobore les seves hipòtesis, mentre s'està duent a terme l'audició.				
3. Es realitzen activitats que requereixen una comprensió literal.				
4. Les activitats proposades requereixen seleccionar informació.				
5. Es realitzen activitats que requereixen inferir informació del text (comprensió inferencial).				
6. Es realitzen activitats que requereixen interrelacionar informació procedent de diferents fonts (diferents textos, imatges i text, etc.).				
7. Es realitzen activitats que requereixen una comprensió crítica (valorar la informació rebuda, posar-se en el lloc d'un altre, donar una opinió,...).				
8. Els alumnes han de resoldre diferents tipus de situació per demostrar la seva comprensió: preguntes obertes, tancades, respostes d'opció múltiple, realitzacions gràfiques o motrius, respostes orals, escrites.				
9. Es fan activitats que demanen un manteniment de l'atenció per tal que l'alumne reculli tota la informació donada (anotacions, seguiment d'instruccions,...).				
10. S'ajuda als alumnes a expressar el missatge rebut amb les pròpies paraules per tal de comprovar-ne la comprensió.				
11. S'ajuda als alumnes a interpretar els diferents components dels missatges orals: gest, mirada, imatges que l'acompanyen, música,...				

Participació dels alumnes i ajust

A classe	Molt sovint	Sovint	Alguna vegada	Gairebé mai
1. S'aprofita qualsevol moment de la vida escolar per fer una activitat de comprensió oral.				
2. Es tenen en compte les aportacions i experiències dels alumnes.				
3. Es plantegen situacions en les que els alumnes han d'actuar a partir d'explicacions del grup d'iguals o d'altres alumnes.				
4. L'emissor fa servir el gest, el to de veu, l'expressió com a suports per a la comprensió del text.				
5. S'utilitzen imatges, fotografies per recolzar la comprensió del text oral.				
6. Es retiren progressivament aquests suports per tal que l'alumne adquireixi un major domini i autonomia en les seves actuacions.				
7. Es gradua la dificultat de les activitats oferint suports diferents segons les característiques de cada alumne.				
8. S'ajuda als alumnes a comprovar el seu grau de comprensió mitjançant la reexplicació del missatge rebut amb les pròpies paraules.				
9. Es proposen situacions en les que s'hagi de revisar allò s' ha fet.				
10. S'afavoreix la reflexió sobre els propis aprenentatges.				

Coneixement del funcionament de la llengua

A classe	Molt sovint	Sovint	Alguna vegada	Gairebé mai
1. Es plantegen activitats de comprensió oral que vagin més enllà de l'audició d'una explicació, ja sigui per donar unes instruccions o per explicar un tema.				
2. Es té en compte que s'han d'utilitzar diferents tipologies textuals en el moment de programar.				
3. Es presenta un mateix tipus de text en diferents situacions i amb diferents registres.				
4. Es presenten missatges orals de a partir de diferents fonts: persona real, audiovisuals, gravacions, etc.				
5. Es plantegen activitats que afavoreixen la reflexió sobre el lèxic.				
6. S'ajuda a fer deduccions relacionades amb el lèxic de les diferents llengües de l'escola, a partir de la resolució de diferents activitats.				
7. Es plantegen situacions per adquirir vocabulari dels diferents camps i es relacionen amb continguts d'altres àrees.				
8. S'utilitzen estructures gramaticals cada cop més complexes en els textos orals presentats als alumnes.				

Llengua estrangera

En el cas de la llengua estrangera, els processos d'ensenyament i aprenentatge no diferiran molt dels emprats en les altres llengües. La diferència vindrà donada, principalment, per un menor temps d'exposició que condicionarà el nivell de competència lingüística dels alumnes.

En treballar la comprensió oral en llengua estrangera, s'ha de partir de textos que ofereixin situacions comunicatives globals per a possibilitar-ne la màxima comprensió. S'ha d'oferir un context clar que "ompli" de significat els mots, per progressivament focalitzar l'atenció dels alumnes en una comprensió més específica. La predicció i la deducció del significat amb l'ajuda del context són habilitats que cal treballar a l'aula.

En aquest sentit, les consignes dels mestres són uns "textos" insubstituïbles per al desenvolupament de la comprensió des dels primers cursos. El plantejament dels exercicis a fer, les instruccions d'un joc, les rutines diàries de salutació i comiat, etc. són les situacions més funcionals que es poden utilitzar a la classe de llengua estrangera. Per tant seria important que l'ensenyant sigui consistent en l'ús d'aquestes expressions, tant en el fet d'usar la llengua estrangera com en la forma en què s'utilitza. Cal també que es comprovi sovint la comprensió d'aquests missatges per part de tots els alumnes per evitar la imitació mancada de significat.

A part del llenguatge de l'aula, els contes, les narracions, les cançons, els poemes i les cantarelles ens ofereixen un marc global de comprensió ideal per a l'educació primària. Per una banda, els contes i les narracions compleixen una missió motivadora a l'hora que situen l'alumne en un context clar on inserir un vocabulari i unes estructures que, treballats aïlladament, perdrien significat. Per una altra banda, les cançons, els poemes i les cantarelles, són recursos molt importants, però no han de quedar només en la repetició mecànica del text, sinó que cal anar més enllà i ajudar els alumnes a trobar-hi el significat. El mateix passa amb els jocs. Els objectes, les imatges, els gestos, les disfresses, etc. són elements útils per assegurar aquesta comprensió. En tot cas, es poden utilitzar materials reals com contes o cançons tradicionals o bé materials adaptats al nivell lingüístic dels alumnes. Cal tenir present que l'objectiu proposat serà el que marcarà la dificultat de l'activitat. Així, un mateix conte es pot utilitzar amb activitats de diferents nivells de dificultat dins un mateix grup d'alumnes. El tipus de comprensió a assolir ve determinat, d'una banda, per les característiques del document: suport, canal, contingut lingüístic, la situació de comunicació, el nivell de dificultat o la llargada del document, etc., i d'altra banda, per les propostes diferenciades de treball amb objectius didàctics diferenciats.

A partir d'aquests textos orals, les activitats que se'n derivin han de ser de tipologia variada. Per una banda, cal no caure en la monotonia de la repetició d'activitats similars que podrien disminuir la motivació dels alumnes. Per una altra, planificant i portant a terme activitats diferents en diferents contextos treballant el mateix vocabulari i estructures s'assegurarà la transferència dels continguts treballats.

En tots els casos, caldrà oferir ajudes a la comprensió, ja sigui suport visual, gestual o d'altres tipus en funció dels diferents estils d'aprenentatge. Ara bé, caldrà programar una retirada progressiva d'aquests suports en relació als continguts i als diferents ritmes d'aprenentatge.

En plantejar activitats de comprensió oral i per tal d'assegurar-ne la significativitat, els alumnes han de conèixer l'objectiu de les mateixes. A més a més l'activitat cal que sigui d'escolta activa, planificant tasques a dur a terme abans, durant i després de l'audició.

En general, els alumnes han de rebre un input lingüístic suficient, tenint en compte que les sessions d'anglès poden ser l'únic moment on estan exposats a aquesta llengua. També ha de ser adequat als seus interessos i nivell lingüístic, representant un repte abastable. S'ha d'afavorir que cada alumne arribi com més lluny possible en el seu nivell de comprensió. Aquest input és donat, principalment, pel mestre/a d'anglès, que ha d'oferir un model de llengua el màxim de correcte possible. Cal tenir en compte també altres fonts d'accés a la llengua estrangera com CDs, CD-roms, DVDs, pàgines web, etc.

Qüestionari per a la millora de la comprensió oral

A classe	Molt sovint	Sovint	Alguna vegada	Gairebé mai
1. S'utilitza la llengua anglesa per: a. Portar a terme les rutines (saludar, passar llista, etc.). b. Interactuar informalment (parlar dels aniversaris, demanar informació personal, etc.). c. Donar les instruccions de treball d. Organitzar les activitats a l'aula (grups de treball, repartiment del material, etc.). e. Regular el comportament dels alumnes. f. Encoratjar els alumnes.				
2. Es presenten situacions comunicatives globals, on el vocabulari i les estructures estan en un context significatiu (contes, poemes, etc.).				
3. El llenguatge oral s'acompanya de suport visual (imatges, gestos, objectes reals, etc.).				
4. Es retira de forma progressiva aquest suport visual.				
5. Es proposen tasques diferents amb els mateixos continguts per assegurar-ne la transferència a altres situacions comunicatives.				
6. Es presenten activitats que atenen a la diversitat de ritmes d'aprenentatge.				
7. Es presenten activitats que atenen a la diversitat d'estils d'aprenentatge.				
8. S'utilitzen materials reals (contes, cançons, etc.) i adaptats.				
9. Es treballa la comprensió oral de cançons, poemes i cantarelles.				
10. Es plantegen activitats abans, durant i després de l'audició, en fer una tasca específica de comprensió oral,				
11. S'assegura el contingut lingüístic en les activitats proposades, siguin jocs, fitxes de treball, etc.				
12. La quantitat d'input és suficient i adequat pels alumnes.				
13. S'utilitzen recursos variats: ordinador, reproductor de DVD, laboratori portàtil, projector, etc.				
14. L'ensenyant proporciona un model apropiat de llengua.				